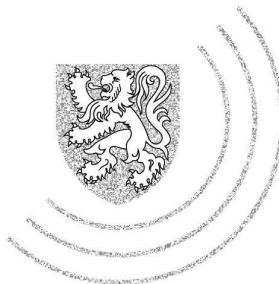

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

9 maart 2009

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman –

**houdende een herfinancieringsgarantie
in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten
van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Eric Van Rompuy**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jaak Gabriels.

Vaste leden:

de heren Thieu Boutsen, Herman De Reuse, Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Ward Kennes, Erik Matthijs, Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
mevrouw Hilde Eeckhout, de heren Jaak Gabriels, Sven Gatz;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Michèle Hostekint, de heer Ludo Sannen.

Plaatsvervangers:

de heren Erik Arckens, Frank Creyelman, mevrouw Hilde De Lobel, de heren Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem;
de heren Ludwig Caluwé, Lode Ceyssens, Tom Dehaene, mevrouw Joke Schauvliege;
mevrouw Annick De Ridder, de heren Marc van den Abeelen, Bob Verstraete;
de heren Gilbert Bossuyt, Dany Vandenbossche, Bart Van Malderen.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;
de heer Jan Peumans.

Zie:

2090 (2008-2009)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

	Blz.
I. TOELICHTING VAN HET VOORSTEL VAN DECREET DOOR DE HEER JORIS VANDENBROUCKE EN DE HEER JOHAN SAUWENS	4
II. ALGEMENE BESPREKING.....	5
1. Tussenkost van de heer John Vrancken	5
2. Tussenkost van de heer Jan Peumans.....	5
3. Tussenkost van de heer Jef Tavernier	5
4. Tussenkost van de heer Ludo Sannen	6
5. Tussenkost van de heer Felix Strackx.....	6
6. Tussenkost van mevrouw Hilde Eeckhout.....	6
7. Tussenkost van de heer Eric Van Rompuy	6
8. Tweede tussenkost van de heer Ludo Sannen.....	6
9. Tweede tussenkost van de heer Jan Peumans	7
10. Tussenkost van de heer Johan Sauwens	7
11. Tweede tussenkost van de heer Jef Tavernier	7
12. Antwoorden van minister Kathleen Van Brempt.....	7
13. Replieken	9
III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING	9
IV. EINDSTEMMING	10

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting heeft op dinsdag 3 maart 2009 het voorstel van decreet van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn (*Parl. St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 2090/1) behandeld.

I. TOELICHTING VAN HET VOORSTEL VAN DECREET DOOR DE HEER JORIS VANDENBROUCKE EN DE HEER JOHAN SAUWENS

De heer *Joris Vandenbroucke* herinnert aan de ontstaansgeschiedenis van het voorstel van decreet betreffende een herfinancieringsgarantie in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn. Op vrijdag 9 januari 2009 keurde de Vlaamse Regering een terechtwijzend bericht goed, met als doel dit naar de bidders in de Brabo I-procedure te sturen en hen een nieuw 'best and final offer' (BAFO) te vragen voor de realisatie van de tramverbindingen Deurne-Wijnegem, Mortsels-Boechout en de tramstelplaats in Deurne.

In hetzelfde bericht werd de principebeslissing voor het verlenen van een herfinancieringsgarantie van het Vlaamse Gewest bevestigd en werd beslist om in het Vlaams Parlement een ontwerp van decreetale machtiging neer te leggen middels een amendement op het Mobiliteitsdecreet (*Parl. St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 2031/2). Het ontwerp van decreet werd op 27 januari en 3 februari 2009 besproken en op 17 februari 2009 goedgekeurd in de commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie. De leden van de commissie oordeelden dat de koppeling van de herfinancieringsgarantie met het Mobiliteitsdecreet niet de beste weg was en gaven er de voorkeur aan het te regelen door middel van het voorliggende voorstel van decreet.

De Vlaamse Regering heeft recent moeten vaststellen dat tengevolge van de kredietcrisis diverse DBFM-projecten (Design, Build, Finance, Maintain) van De Lijn op fundamentele wijze verhinderd worden. Geen van de betrokken kandidaten slaagde er immers in om de nodige externe financiering aan te trekken ter ondersteuning van het project. Eén van de voornaamste problemen betreft de looptijd van de vreemdvermogensfinanciering. Daar waar voorheen nog externe financieringen met een looptijd van dertig jaar en meer werden verstrekt, is het op de huidige financiële markten onmogelijk om externe financiering te verkrijgen voor de volledige duur van de

DBFM-projecten. Als reden halen de banken onder meer aan dat zij in de onmogelijkheid verkeren om zelf fondsgelden op lange termijn aan te trekken om zo projecten op lange termijn te financieren. Meer concreet, leidt dit ertoe dat de kredietinstellingen enkel nog langetermijnfinanciering willen en kunnen verstrekken als zij de DBFM-vennootschap er, overeenkomstig de met haar aangegane financieringsovereenkomsten toe kunnen verplichten om tot herfinanciering over te gaan na verloop van een welbepaalde duur, bijvoorbeeld uiterlijk vóór het einde van het tiende jaar na aanvangsdatum van het project.

De situatie kan zich evenwel voordoen dat de DBFM-vennootschap, om redenen die haar niet toerekenbaar zijn en ondanks daartoe alle redelijke inspanningen te hebben geleverd, er niet in slaagt om daadwerkelijk herfinanciering te bekomen aan financieringsvoorwaarden die de DBFM-vennootschap niet in gevaar brengen.

Om de financierbaarheid van de betrokken, maatschappelijk noodzakelijke DBFM-projecten alsnog te helpen realiseren, wordt, met voorliggend voorstel van decreet, voorgesteld dat het Vlaamse Gewest een herfinancieringsgarantie verleent in het geval voormelde situatie zich zou voordoen tussen het verstrijken van het vijfde en het tiende jaar vanaf aanvangsdatum van het betrokken gegunde project. Concreet wordt het Vlaamse Gewest in dat geval, zij het enkel indien aan een aantal cumulatieve voorwaarden is voldaan, na terugbetaling van het integrale openstaande saldo van de externe financieringsschuld, zelf de externe financier van de DBFM-vennootschap. Dit engagement van het Vlaams Gewest dient gestoeld te zijn op een decreetaal engagement van het Vlaams Parlement. Het is dit engagement dat het voorliggende voorstel wil hard maken.

De heer *Johan Sauwens* bevestigt dat het beter is de aangelegenheid te regelen in een apart decreet dan samen met het Mobiliteitsdecreet waar het, strikt genomen, niets mee te maken heeft. De indieners van het voorstel van decreet hebben voor die oplossing gekozen om wetgevingstechnische redenen.

Het voorstel van decreet is een tijdelijke maatregel voor twee jaar vanaf de datum van inwerkingtreding van het decreet, die ervoor moet zorgen dat de geplande of gestarte projecten toch kunnen worden uitgevoerd.

Voorheen deed het Vlaams Gewest zelf de investeringen. Is het niet mogelijk om die rechtstreekse vorm van overheidsinvesteringen opnieuw in te voeren? Gezien de daling van de staalprijzen ligt die directe weg open om misschien zelfs voor minder financiële middelen meer te kunnen realiseren op kortere termijn.

II. ALGEMENE BESPREKING

1. Tussenkomst van de heer John Vrancken

De heer *John Vrancken* stelt vast dat als de nieuwe financiering niet plaatsvindt, de herfinanciering ten laste is van de overheid. Dat kan toch niet de bedoeling zijn van het voorstel?

Er zijn dus vooral problemen met de pps-financieringen. Het lid heeft al verschillende keren vergeefs gevraagd naar de budgettering voor het Spartacusplan. Het is zeer moeilijk voor een private investeerder om zich voor dertig jaar te engageren terwijl hij niet weet hoeveel het project zal kosten.

Op een informatieavond in Diepenbeek over de eerste lijn van het Spartacusplan bleek trouwens dat ook de lokale CD&V-afdeling grote vragen stelt bij het project. Is de juiste prijs van het project ondertussen bekend? Hoe zal het verder lopen met die eerste lijn in Limburg waarvoor de werken in Hasselt ondertussen al gestart zijn?

2. Tussenkomst van de heer Jan Peumans

De heer *Jan Peumans* kaart aan dat de bevoegde Vlaamse minister bij de bespreking van het Mobiliteitsdecreet in de commissie voor Openbare Werken op de kritiek van de oppositie nog repliceerde dat er een duidelijke band was tussen dat ontwerp en de in dit voorstel opgenomen herfinancieringsgarantie. Nu wordt dat ontkend, de oppositie heeft dus duidelijk een punt.

Bij de bespreking heeft de voorzitter van de commissie Openbare Werken gezegd dat de minister een nota over de financiële onderbouw van het voorstel aan de commissie dient te bezorgen. Dat is nog altijd niet gebeurd.

Door het amendement van de Vlaamse Regering over te nemen, er drie namen van indieners op te kleven en er een voorstel van decreet van te maken, laat het parlement zich misbruiken door de regering.

De heer Peumans brengt in herinnering dat de heer Patrick Verjans, financieel expert Maple Finance Group, tijdens de besprekingen over de herfinancieringsgarantie in de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 2031/4*) heeft opgemerkt dat openbare besturen slechts leningen krijgen met een looptijd van zeven tot tien jaar. De gemeente Riemst krijgt desondanks nog altijd al haar leningen op twintig jaar van Dexia. Als de heer Verjans gelijk heeft, wat betekent dat dan voor de grote steden?

Het parlement heeft een bijkomende waarborg gegeven aan de Gemeentelijke Holding: van 200 naar 400 miljoen euro. Nu komt er de herfinancieringsgarantie bij. Het commissielid heeft daar op zich geen problemen mee want een aantal projecten is belangrijk voor de stad Antwerpen. Wat zijn de consequenties van die maatregelen? Hoe zitten de totale financiële verbintenissen van de regering precies in elkaar?

De heer *Jaak Gabriels*, voorzitter, neemt aan dat de heer Peumans die laatste vraag aan de minister van Financiën en Begroting zal stellen, want ze gaat verder dan het voorliggende voorstel van decreet.

De heer *Jan Peumans* wijst erop dat de voorzitter van de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en energie, toch de financiële nota gevraagd heeft. De heer *Jaak Gabriels*, voorzitter, gaat er van uit dat het toch in een andere bespreking moet worden behandeld.

3. Tussenkomst van de heer Jef Tavernier

De heer *Jef Tavernier* vindt het jammer dat de toelichting niet verwijst naar de vorige commissiebesprekingen over dit onderwerp in de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 2031/4*). Het voorstel van decreet doet eens te meer vragen rijzen over de deugdelijkheid van pps-constructies (publiek-private samenwerking). Bepaalde risico's worden doorgeschoven naar de overheid die dan bepaalde waarborgen moet leveren.

Hoe zit het met de ESR-neutraliteit van de nieuwe maatregel? Die neutraliteit was namelijk een van de grote argumenten voor pps.

Artikel 2 van het voorgelegde voorstel van decreet is vrij lang. Het lid denkt dat het wetgevingstechnisch beter is dit artikel op te splitsen in drie artikelen. In het eerste artikel (uit het initiële artikel 2 van het voorgelegde voorstel van decreet) kunnen dan een aantal begrippen uitgelegd worden. In een tweede bepaling (uit het initiële artikel 2 van het voorgelegde voorstel van decreet) wordt dan bepaald op welke projecten de maatregel van toepassing is. In een derde artikel wordt dan de financieringskost zelf uit de doeken gedaan.

Wanneer zal het voorstel van decreet in werking treden en wanneer stopt de regeling? Waar in het voorstel van decreet staat dat het een tijdelijke maatregel is?

4. Tussenkost van de heer Ludo Sannen

De heer *Ludo Sannen* verwijst naar de terechte kritische bemerkingen bij de pps-constructies voor mobiliteitsprojecten van vorige commissiebesprekingen. Een andere kwestie is dat de bestaande projecten moeten worden afgewerkt.

Het lid gaat ervan uit dat het voorstel van decreet de toets van de legistische cel van het Vlaams Parlement doorstaan heeft. Toch heeft hij nog een aantal vragen bij de herfinancieringsgarantie. Klopt het dat de bepalingen van het Waarborgdecreet 2004 niet van toepassing zijn op de herfinancieringsgarantie? Worden de overeenkomsten van de DBFM-vennootschap ter indekking van haar renterisico, de zogenaamde swaps, mee overgenomen door het Vlaams Gewest bij de toepassing van de herfinancieringsgarantie? Wat wordt precies bedoeld met de financieringsvoorwaarde die de DBFM-vennootschap “in gevaar brengen”?

5. Tussenkost van de heer Felix Strackx

Voor de heer *Felix Strackx* is het duidelijk dat de Vlaamse Regering problemen heeft. Het zou logischer zijn als ze daar zelf een oplossing voor zou formuleren. Ze heeft blijkbaar te lang gewacht of de situatie onderschat. Waarop ze plots het parlement nodig heeft om haar problemen op te lossen. De Vlaamse Regering steunt bijna nooit een vrij initiatief van een parlements lid, maar als er gedepanneerd moet worden, is het parlement plots goed genoeg. Dat stoort het lid al veertien jaar.

Het gaat over een overgangssituatie, als tenminste alles goed gaat. Het kan natuurlijk ook slecht aflopen. Vlaams Belang zal zich bij de stemming onthouden.

6. Tussenkost van mevrouw Hilde Eeckhout

Mevrouw *Hilde Eeckhout* vraagt welk maximaal bedrag in aanmerking komt voor de financieringsgarantie. Voor Open Vld is een overgangsmaatregel voor belangrijke openbaarvervoerprojecten bespreekbaar, maar het moet het lid van het hart dat De Lijn zeer autonoom is als het over lusten gaat, maar naar de overheid kijkt als het over lasten gaat. Een van de doelstellingen van pps is juist risico's verdelen. Het voorstel gaat in tegen dat principe, desalniettemin zal het lid het voorstel steunen.

7. Tussenkost van de heer Eric Van Rompuy

Voor de heer *Eric Van Rompuy* bewijst het feit dat er twee technici aanwezig zijn om de regeling toe te

lichten dat een en ander almaar ingewikkelder wordt. Het commissielid leest een passage uit het voorstel van decreet voor: “De situatie kan zich evenwel voordoen dat de DBFM-vennootschap er, om redenen die haar niet toerekenbaar zijn en ondanks daartoe alle redelijke inspanningen te hebben geleverd, op het verplichte herfinancieringsmoment niet in slaagt om herfinanciering aan te trekken of enkel in slaagt om herfinanciering te verkrijgen tegen financieringsvoorwaarden waarvan de toepassing de DBFM-vennootschap in gevaar zou brengen. Om de financierbaarheid van de betrokken, maatschappelijk noodzakelijke, DBFM-projecten alsnog te helpen realiseren, wordt met voorliggend voorstel van decreet voorgesteld dat het Vlaamse Gewest een herfinancieringsgarantie verleent in het geval voormelde (naar verwachting, uitzonderlijke) situatie zich zou voordoen in de periode tussen het verstrijken van het vijfde en het tiende jaar vanaf aanvangsdatum van het betrokken project.” De formulering is vaag gehouden. Kunnen de advocaten dat alles verduidelijken?

De toelichting vermeldt dat: “Met ‘gunstiger’ financieringsvoorwaarden worden financieringsvoorwaarden bedoeld die, globaal genomen, voor de DBFM-vennootschap gunstiger zijn dan de financieringsvoorwaarden van het vreemd vermogen zoals die gelden de dag voor het verplichte herfinancieringsmoment. Wanneer het Vlaamse Gewest, na realisatie van de cumulatieve voorwaarden, tot herfinanciering van het vreemd vermogen van de DBFM-vennootschap overgaat, zal het Gewest dat in principe slechts tijdelijk doen. De situatie waarin het Vlaamse Gewest de financiering van het vreemd vermogen overneemt, is immers bedoeld als een overgangssituatie, dit wil zeggen in afwachting van een nieuwe financiering, al dan niet op initiatief van de publieke aandeelhouders of publieke opdrachtgevers van de DBFM-vennootschap, wanneer de marktvoorwaarden daartoe gunstiger zijn.” Het geheel is doorspekt met financiële spijstechnologie. Wat betekent het precies?

Pps heeft tot doel de risico's te delen, terwijl het voorgelegde voorstel van decreet de risico's opnieuw bij de overheid legt. Was het niet beter om Brabo I te laten aanbesteden door het Vlaams Gewest? De Lijn, het paradepaardje van sp'a, krijgt nu al 750 miljoen euro dotatie en 150 miljoen euro investeringssubsidies. Dat is acht keer meer dan de steenkoolnijverheid in piekjaren.

8. Tweede tussenkost van de heer Ludo Sannen

De heer *Ludo Sannen* vindt de vergelijking van het voorliggende voorstel van decreet met de maatregel ten gunste van Dendermonde, Hamme en Sint-

Niklaas een scheefftrekking (Decreet van 19 december 2008 houdende verlening van een gewestwaarborg voor grensoverschrijdende financiële transacties – *Parl. St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 1993). In dit geval gaat het om een bijkomende stap die nog niet was overwogen op het moment dat de Vlaamse Regering besliste om pps-constructies op het getouw te zetten. Of men deze manier van investeren door de regering in de toekomst kan aanhouden, is een terechte vraag, maar zij neemt niet weg dat men vandaag consequent moet zijn. Als men nu kiest voor daadwerkelijk investeren, moet men alle stappen zetten. Ofwel doet men dat niet en wacht men op de jaren in beslag nemende gewone procedure. Dat is de keuze die moet gemaakt worden.

Persoonlijk vindt hij de keuze voor bijkomende investeringen in openbaar vervoer juist. Ook de NMBS investeert – terecht – in infrastructuur. De vergelijking met de steenkoolsector klopt niet, want toen ging het niet om bijkomende productie maar om de financiering van een sociaal passief.

9. Tweede tussenkomst van de heer Jan Peumans

De heer *Jan Peumans* informeert naar het legistieke advies van de legistieke cel van het Vlaams Parlement over het opgedrongen voorstel van decreet.

10. Tussenkomst van de heer Johan Sauwens

De heer *Johan Sauwens* repliceert dat hij zelf heeft voorgesteld om het initiatief, dat uit de commissie Openbare Werken, Mobiliteit en Energie komt, als voorstel van decreet in te dienen. Hij onderstreept het belang van het voorstel voor de pps-weg die de Vlaamse Regering koos en die nu problemen kent door de financiële crisis. De tijdelijkheid is expliciet vermeld in artikel 2 van het voorstel van decreet, waarvan het lid toegeeft dat het inderdaad erg lang is.

Hij citeert: “Dit decreet is van toepassing op projecten die aan volgende cumulatieve voorwaarden voldoen: 1° het betreft een project inzake het gemeenschappelijke stads- en streekvervoer dat door en/of voor de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn door middel van een bekendmaking overeenkomstig de reglementering overheidsopdrachten in de markt is gebracht, dan wel zal worden gebracht tijdens een periode van twee jaar te rekenen vanaf de inwerking-treding van dit decreet.” Volgens het lid is deze weg de enige om de vooropgezette timing te halen in een aantal projecten dat belangrijk is voor het Vlaamse openbaar vervoer, en dat binnen de vooropgestelde middelen.

11. Tweede tussenkomst van de heer Jef Tavernier

De heer *Jef Tavernier* heeft een vraag bij het eerste deel van artikel 2, 7°, waarin het Vlaamse Gewest wordt gedefinieerd. Hij citeert: “Vlaamse Gewest: het Vlaamse Gewest of een rechtspersoon waarop het Vlaamse Gewest rechtstreeks of onrechtstreeks een determinerende invloed heeft, zoals bijvoorbeeld een door haar opgerichte of gecontroleerde financieringsmaatschappij.” Nog afgezien van de onduidelijkheid over de manier waarop de determinerende invloed werkt, vindt het lid deze definitie wel erg ruim. Het kan dus ook gaan om een rechtspersoon waarop het Vlaamse Gewest een onrechtstreekse invloed heeft en waarover het geen controle meer heeft. Een dergelijke definitie kan niet, vindt de heer Tavernier.

12. Antwoorden van minister Kathleen Van Brempt

Minister *Kathleen Van Brempt* acht het belangrijk dat financieel adviseur Patrick Verjans, Maple Finance Group, op de heel specifieke vragen antwoordt en duidelijk maakt wat de doelstelling is van het voorstel. Zelf uit zij haar dankbaarheid tegenover de indieners van het voorstel van decreet. Zij erkent dat de voorliggende oplossing beter is dan een wijziging van het decreet Basismobiliteit. Tegelijk is zij zich ervan bewust dat men hier op de grens van pps bezig is. Het probleem is echter niet specifiek voor De Lijn of het openbaar vervoer, maar is sinds enkele maanden veel algemener.

Het voorstel is belangrijk voor de realisatie van de voorliggende projecten inzake tramverlenging zoals Brabo I, die een hoge intrinsieke kwaliteit bezitten. Het gaat om dossiers die inhoudelijk en financieel goed in elkaar zitten, maar dit initiatief nodig hebben om waargemaakt te worden tegen de achtergrond van de financiële crisis. Op de vraag over Spartacus kan zij vandaag nog niet antwoorden, want dat project is nog niet gegund en zit nog lang niet zover als Brabo I. Maar tot nu toe zijn alle kostprijsberekeningen en ramingen zeer accuraat gebleken, onderstreept de minister.

Tot slot verklaart zij zich er, met het oog op de volgende beleidsperiode, samen met haar fractie en partij voorstander van om de rechtstreekse financiering van projecten opnieuw bespreekbaar te maken. Ook zij is daarvan overtuigd maar dit betekent niet dat deze projecten niet hoeven door te gaan.

Namens minister Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, wordt technische uitleg verstrekt door de

heer Patrick Verjans, financieel expert Maple Finance Group, en de heer Anthony Logghe, advocaat advocaten Eubelius.

De heer *Patrick Verjans*, financieel expert Maple Finance Group legt uit dat de voorliggende financieringsgarantie niets met pps te zien heeft. Het instrument heeft betrekking op alle financieringen die een langere looptijd hebben dan de banken vandaag nog bereid zijn om toe te staan. De spreker vindt het mooi als de heer Peumans nog een lening met een looptijd van 20 jaar kan krijgen bij zijn bank en hij wenst dit iedereen toe.

Maar hijzelf hoort van alle in dergelijke projecten geïnteresseerde banken – dat zijn vrijwel uitsluitend met België gerelateerde of Nederlandse banken – dat zij geen financiering meer kunnen verstrekken voor de hele looptijd, of het nu gaat om pps of niet. Hij herinnert aan het ‘best and final offer’ (BAFO) van 6 juni, dat financiering inhield voor 28 tot 32 jaar. Vandaag spreekt men echter voor overheden over een verplicht herfinancieringsmoment na 10 tot 12 jaar. Men moet dat probleem echter niet overdrijven, meent de spreker. De voorliggende oplossing is goed om de projecten alsnog te realiseren.

Op dit moment kost zij niets en men weet niet of de mogelijkheid ooit zal ingeroepen worden. Zelfs wie verklaart hoe de markt er over 2 tot 3 jaar gaat uitzien, begeeft zich al op glad ijs. De voorliggende garantie zou intikken tussen het vijfde en het tiende jaar. Die termijnen zijn niet toevallig. Na vijf jaar is de bouwfase al één of anderhalf jaar voorbij. Als de infrastructuur klaar is, krijgt de financiering een ander risicoprofiel. Men kan immers redelijkerwijze naar de markt gaan – tenzij die binnen 5 jaar nog niet genormaliseerd is en dan heeft iedereen een immens probleem. Na tien jaar wil de bank veiligheidshalve eruit kunnen.

De heer Verjans benadrukt dat de garantie het gewest niet noodzakelijk geld kost. Dat is slechts een eventualiteit. Alleen als zij werkelijk door de bankier(s) ingeroepen wordt – bijvoorbeeld na 10 jaar – moet het gewest als kredietverstrekker optreden. De DBFM-vennootschap moet dan immers de openstaande schuld terugbetalen aan de bankier(s), en het gewest geeft een lening aan de vennootschap voor hetzelfde bedrag. In ruil daarvoor krijgt het gewest een marktconforme vergoeding.

Vervolgens gaat de heer Verjans in op de tijdelijkheid, die twee betekenissen heeft. Om te beginnen gaat het over projecten die in de periode van twee jaar na de inwerkingtreding van het voorstel van decreet in de markt worden gezet (of nu reeds lopende zijn). De Europese Commissie heeft zich namelijk het idee gevormd dat de huidige toestand nog twee

jaar kan aanhouden (of langer). Verder is de regeling ook tijdelijk in de zin dat het Vlaamse Gewest niet blijvend als kredietverstrekker optreedt. Het is immers de bedoeling dat, in geval het effectief als kredietverstrekker moet optreden, de commerciële banken opnieuw hun rol spelen van zodra de markt gestabiliseerd is (bijvoorbeeld na 12 jaar).

Men kan redelijk objectief zeggen dat de kans op het invoeren van de herfinancieringsgarantie relatief klein is. Dat heeft onder andere te maken met het feit dat het risicoprofiel van het project afneemt na de bouwfase. Bovendien zal een redelijk handelende DBFM-vennootschap, die vandaag te maken heeft met een financieel ongunstig kader van hoge marges en korte termijnen, zo snel mogelijk en vrijwillig op zoek gaan naar herfinanciering. Of dat lukt, hangt af van de toestand van de kredietmarkt en van de rentestand op dat moment.

Hoe dan ook is de kans redelijk dat het project al geherfinancierd zal zijn voor het vijfde of het tiende jaar bereikt is.

Helemaal uitgesloten is het invoeren van de garantie uiteraard niet, merkt de spreker op, want dan was zij ook niet nodig. De banken willen immers dat, voor het geval van een zeer slechte marktoestand zoals vandaag, iemand als ‘lender of last resort’ optreedt. De enige die dat echt kan, is het gewest.

De heer Verjans merkt op dat de voorliggende garantie van een totaal andere aard is dan die uit het decreet Waarborgbeheer, waarin sprake is van een gewestgarantie ten belope van 70 percent van het vreemd vermogen. Zij valt dan ook niet onder dat decreet. Het is zo dat al bij het BAFO, dus nog voor de kredietcrisis losbarstte, de kredietverstrekkers vrijwel geen waarde hechtten aan het genoemde decreet. Een bod met gewestgarantie valt namelijk hoger uit omdat men aan het gewest voor die garantie een premie moet betalen. Verder wordt de gewestgarantie als minder aantrekkelijk gepercipieerd omdat zij niet op eerste verzoek is. Men moet immers eerst alle andere openstaande zekerheden uitwinnen.

Het gaat in essentie om een private vennootschap. Het ‘special purpose vehicle’ (SPV) zal voor 52 percent worden aangehouden door het consortium dat de gunning binnenhaalt. De mogelijke tussenkomst van het gewest kan niet zomaar en daarom moet eerst bewezen worden dat redelijke inspanningen zijn geleverd. De heer Verjans denkt dat het uitvoeringsbesluit een goede plaats is om ze te verduidelijken. Zo zal men vragen dat de DBFM-vennootschap een aantal keer in de markt is gegaan om aan een aantal banken een voorstel van herfinanciering te vragen.

Verder wordt vereist dat een eventuele mislukking daarvan niet toerekenbaar mag zijn aan de DBFM-vennootschap, bijvoorbeeld omdat zij een fout heeft gemaakt. Ten derde stelt het voorstel dat de garantie alleen zal spelen als geen herfinanciering in de normale markt mogelijk is, ofwel geheel onmogelijk zoals in de huidige – of een nog veel ergere – crisis, ofwel alleen mogelijk aan financieringsvoorwaarden die de DBFM-vennootschap in gevaar brengen.

Om na te gaan of de in het kader van de verplichte herfinanciering bekomen financieringsvoorwaarden de DBFM-vennootschap in gevaar brengen, zou in het uitvoeringsbesluit kunnen worden voorzien dat er een geactualiseerd financieel plan voorgelegd moet worden, waarin toepassing wordt gemaakt van die financieringsvoorwaarden. Als daaruit blijkt dat, zoals te attesteren door een onafhankelijke bedrijfsrevisor, de toepassing van die financieringsvoorwaarden ertoe leidt dat de DBFM-vennootschap haar contractuele betalingsverplichtingen (zoals bijvoorbeeld onder de financieringsovereenkomsten, onder de aandeelhoudersleningen en onder de onderaannemingscontracten) niet duurzaam kan nakomen tot op de einddatum van het project, is die DBFM-vennootschap ‘in gevaar’ in de zin van het decreet. Het element ‘gevaar’ betreft derhalve een vorm van (duurzaam) discontinuïteitsgevaar in hoofde van de DBFM-vennootschap.

De heer Verjans besluit dat al deze elementen erop gericht zijn dat men geen lichtzinnig beroep doet op de herfinancieringsgarantie.

De heer *Anthony Logghe*, advocaat, advocatenkantoor Eubelius, deelt mee dat er met betrekking tot de ESR-neutraliteit van de herfinancieringsgarantie inmiddels een positief INR-advies is. Het INR (Instituut voor de Nationale Rekeningen) gaf eerder al tweemaal een positief advies over de juridische structuur. De spreker denkt dat dit te danken is aan de genoemde specifieke en cumulatieve voorwaarden.

Volgens de heer *Patrick Verjans* kan het bijna niet anders dan dat het begrip ‘financieringsovereenkomst’ in het voorstel van decreet ook de swaps betreft. Swaps zijn geen financieringsovereenkomsten in de strikte zin, maar hangen ermee samen omdat ze het renterisico van het vreemd vermogen indekken.

13. Replieken

De heer *John Vrancken* kan zich niet van de indruk ontdoen dat zijn parlementaire controlefunctie zwaar beperkt wordt. Twee keer werd een vraag om uitleg van hem onontvankelijk verklaard omdat het onder-

werp besproken zou worden in de commissie. Op eerdere vragen, op verzoek van de minister schriftelijk herhaald, had hij na vier keer nog steeds geen duidelijk antwoord.

Nu stelt hij opnieuw vast dat hij geen antwoord krijgt op zijn specifieke vraag over het budget voor het Spartacusplan van De Lijn. Het lid kondigt aan de vraag schriftelijk te zullen herhalen. Als de minister het antwoord niet kent, moet ze dat zeggen. Dan kan men dat ook bekendmaken aan de gemeenten, waaraan gevraagd wordt 10 procent van de kosten te dragen. Tien procent van hoeveel?

Ook over het voorliggende herfinancieringsproject is geen enkele duidelijkheid. De tekst van het voorstel staat vol ‘zou’ en ‘zou kunnen’. Hij begrijpt dat, in het geval een herfinanciering onmogelijk blijkt, de overheid de kredieten moet verstrekken. Het lid hoort dat iedere partner zijn verantwoordelijkheid moet nemen, maar als de voorwaarden, zoals inzake rendement bijvoorbeeld, niet gehaald worden, zal de overheid bijdragen en het rendement garanderen. Het lid kondigt nogmaals aan de vraag over Spartacus schriftelijk te zullen herhalen en hoopt dat hij deze keer geen drie keer naar zijn antwoord zal moeten vragen. De heer *Jaak Gabriels*, voorzitter merkt op dat de vraag thuishoort in de commissie Mobiliteit.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING

Artikel 1

Het artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 2

De heer *Jef Tavernier* wijst op de mogelijkheid van rechtspersonen waarop het Vlaamse Gewest onrechtstreeks een determinerende invloed heeft, met name een door het Vlaamse Gewest opgerichte maar niet gecontroleerde financieringsmaatschappij. Volgens het lid wordt ook in het legistieke advies gevraagd dat de decreetgever zegt welke soorten maatschappijen men hier bedoelt. De huidige formulering is volgens de heer Tavernier veel te ruim. Hij krijgt in de toelichting immers geen enkele toelichting over welke maatschappijen men in de realiteit bedoelt.

De heer *Patrick Verjans* meent dat men hiermee aan het gewest een zekere flexibiliteit wil bieden. De decreetgever wenst zich de mogelijkheid voor te behouden dat de lening verstrekt wordt door een geëigende dochter van het gewest. De spreker geeft het voorbeeld van de vroegere GIMV (Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen), waarvan

het gewest nog voor 100 percent eigenaar was. De invloed van het gewest moet dus wel determinerend zijn.

Waar de heer *Jef Tavernier* een probleem mee heeft, is met de onrechtstreekse determinerende invloed, zoals in het geval van de huidige GIMV, die ooit door de Vlaamse overheid is opgericht maar niet meer door haar gecontroleerd wordt. Een dergelijke ruime omschrijving is gevaarlijk, meent het lid.

Ter stemming gelegd, wordt het artikel aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

IV. EINDSTEMMING

Het voorstel van decreet wordt aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

De verslaggever,

Eric VAN ROMPUY

De voorzitter,

Jaak GABRIELS
